

A zsidó egység

A zsidó egység a mi legfőbb, a mi sarkalatos, a mi alapvető tételünk. A Sors széjjelüzöll, szétszórt bennünket. Nincs világtáj, nincs ország, ahová a história viharai ne sodortak volna népünköt töredékeket. Mindezeket a szétszórt részeket azonban összefogja, egybekapcsolja a közös múlt eleven emléke, a jelen közös abnormalitása és a jobb, a szebb zsidó jövőendő közös nagy hite: „Nép vagyunk mi! Egységes népl”

Ezen egységen belül tagadhatatlan ellentétek is léteznek. Ellentétek, amelyek néha ugyan elég mélyre hatolnak, de mégis elenyésznek, jelentéktelenné válnak a közösség, az egység nagy eszméje, a közösség, az egység nagy céljai mellett. Nem lehet tagadni: az egységes zsidó nép is osztályokra tagozódik. De jól megértsük: tagozódik és nem bomlik. Nekünk is vannak bourgeoisink és proletárjaink. De a két társadalmi osztály együtt küzd, vállalva harcol a zsidóság abnormalis helyzetének megváltoztatásáért. Abban a pillanatban amikor a zsidó jövő közös nagy céljai forognak kockán, elmúl minden párhuzam s példafüggő egységben tömörülnek az összes irányzatok.

Amit Sokolow és Weizmann a párisi békekonferencián végeztek: a zsidóság népi jogának, Palesztinára és szabad nemzeti életre való jogának elismeréséért, ugyanezt a munkát s ugyanolyan irányelvek szerint teljesítették a zsidó proletariatus képviselői, Locker és Chasanovits az Internacionale kongresszusain.

És vallási ellentétekkel is számolnunk kell a zsidó nép felé. Vannak konzervatívjeink és vannak — hogy a végleteket állítsuk szembe — ortodoxok. Am mind e két lábori egybekapcsolja a zsidó tradíciók áhitatos tisztelése. Az ugynevezett „isten-telenek” hite a jobb zsidó jövőendőben: sarkalatos része a zsidó vallásnak s ha intenzitását nézzük, a messiási rajongással határos. Az orthodoxia nagy ellentéte, a reform pedig, éppen a nemzeti agitáció folytán veszt el leginkább a talajt lába alól. A mimikrit szolgáló ujtások, tradíció-ellenességek elfognak tűnni, míhelyt a tradíciókból nőtt, a tradíciókat és sajátosságainkat ápoló nemzeti elv diadalmaskodott.

A nemzeti zsidóság természetes szövetségese, figyelő szemmel tehát a vallásos zsidóságnak. A vallásos zsidóságnak tudnia kell,

hogy háborítatlanul és nagyobb áldozatok nélkül csak nemzeti közösségben élhet s hogy számbeli fölényével fogva az orthodoxia mindig irányt meghatározó lehet a zsidó életben, míhelyt a zsidó élet a maga belső erői szerint s nem a külső kényszerek behatása alatt alakul.

Ez a meggyőződés vezette a thóra nagyjait rabbi Cevi Hirsch Kalischertől rabbi Sámuel Máhileverig és — hogy szűkebb körből beszéljünk — Mosche Arja Rolhtól Mosehe Glaznerig a cionizmushoz. És ez a meggyőződés kell, hogy az orthodoxiát az eddigénél nagyobb tömegekben vigye a kék-fehér zászlók alá. A zsidó nép meg nem vette ki a reá eső részt. És most távolmaradása által lalán Palesztina tényleges megszervezésében az orthodoxia szerzésének munkájánál is háttérbe szoruljon? Soha jóvá nem tehető bűn lenne ez a zsidósággal szemben.

A valláshoz hű maradt zsidóságnak a zsidó egység nem új fogalom, Erec Jisrael szeretete nem új érzés. Itt az ideje, hogy ezt a felfogásukat, érzelmüket tettekkel igazolják, egységesen sorakozva fel a zsidó egység megvalósítójának, Erec Jisrael visszaszerzőjének: a cionista szervezettelnek táborában. *B'úi Séni.*

Sine ira (?)

A „Patria” című nagyszabeni újság egyik legutóbbi számának vezetőhelyén olvassuk fenti cím alatt az alábbi cikket s olvasóink okulására közöljük azt:

„Ugy tűnik fel nekünk, hogy ma a román sajtóban is, anélkül, hogy anti-zemilizmussal volnánk gyanúsíthatók, meg lehet rögzíteni bizonyos megállapításokat, miután azok a legnagyobb mértékben megtételek egész Európának sajtója és különösen a francia sajtó által. Az európai népek tudatában, különösen azokéban, akik az immár befejezett háboruban részt vettek, az utolsó időben egy nagy kérdéssel következett, amely szóval tolmácsolva így hangzik: „A világháború egész folyamán az egész földtekén a semita elem óriási többségében németbarát-nak mutatkozott. A semita elem az antant ellen dolgozott, amíg a háború tartott, ellenben a békekonferencián a szövetségesek a mindenütt létező semita elem érdekében dolgoznak. Mi ennek a rációja?”

E kérdés egyike a legsúlyosabbaknak és legnyugtalanítóbbaknak. A Nyugat egyes legkiválóbb férfait izgatja, oly embereket, akik az emberi gondolkodás és érzés elejét képviselik. El kezdte izgatni a népeknek a tudatát is azon módon, amint a semita elemnek a békekonferencia részéről való protezsálása mind szélesebb körökben válik ismeretessé, a népi öntudatok mind mélyebben meg lesznek zavarva, készen arra, hogy mindenütt lázadjanak ezen protezsálás ellen.

Azon népeknek a tudata, amelyek a szövetségesek táborában vettek részt a harcban, napról-napra feljegyezte az összes ellenséges és a központi hatalmakra nézve hasznos cselekedeteket, amelyeket a kebelükben élő semita elem elkövetett. Feljegyezte ezeket, nagyon érzékeny és fájdalmas megdöbbenésekben, amelyek nem felejtődtek el és amelyeket sohasem lehet majd elfelejteni. A népeknek a tudata a harcnak legsúlyosabb pillanataiban számot adott magának azon ellenségeskedésről, amelyet a semita elem többsége tanúsított velük szemben és ez a tudat egy egészen másfajta elégtételt várt, mint amelyet a békekonferencia a

„kisebbségeknek a protezsálása” által szolgáltat.

Ami bennünk illet, őszintén tanúsítjuk, hogy mi, épen azon tapasztalatnál fogva, amelyet az összes országok csináltak a háboruban, sőt Franciaországot és Angliát is, az európai életnek, az összes országok bel- és külpolitikájának a felszabadulását vártuk a semita töké által vezetett semita szellem irányításának a gyámsága alól. Azt hittük, hogy magából a békekonferenciából győzedelmesen és szuverén módon fog kiemelkedni az az elv, hogy minden nép tökéletes ur a maga házában. Azt hittük, hogy ezért adatot a népeknek saját otthonuk, nemzeti államoknak az alakítása és kiegészítése által, a zsidók részére is kijelölve egy ilyen állam: Palesztina.

És amennyire mi számot adhatunk magunknak, ez a hit az összes népeknek a lelkében élt és elvárta, hogy a békekonferencia részéről elégtételt nyerjen. Európa népei, melyek a háborút viselték és azt a semita elem akarata ellenére nyerték meg, azt várták, hogy ne halljanak löbbé hangokat kívülről, amelyek az ő otthonukban élő zsidóság kérdését szabályozni akarnak.

Nem hogy talán pogromokra gondoltak volna, Isten őrizzen. Hanem az összes népek az ő saját otthonuknak megerősítésére és biztosítására gondoltak, amint erre gondolniuk kell a jövőben is.

Most pedig a kisebbségeknek protezsálása által, amint azt például a Lengyelországgal kötött békeszerződésből megismerlünk nemcsak nem hagyják békén a kis országokat, hogy mind-egyik úgy gondoskodjék az ő nemzeti otthonáról, ahogy jónak látja, hanem kívülről még egy külön nemzeti otthont teremtenek abban, a nagyhatalmak által protezsált zsidók részére. A világnak összes népei közül tehát egyedül a zsidók lesznek azok, akiknek egy szabad nemzeti otthonuk lesz Palesztinában és azonkívül még egy-egy épen ilyen szabad Európának mind-egyik kis államában. Tehát feltámadna épen ma, amikor legkevésbé várták Európa népei a „kiválasztott nép” bibliai teóriája. Ha ez a feltámadás, amint kü-

lönben természetesen, kapcsolatban van oly kísérletekkel, hogy egy még ismeretlen mértékben megerősítsék a kapitalista uralmat, akkor még inkább számot adhatunk magunknak arról az óriási veszedelemről, mely itt a világ békéjére nézve fennforog.

Ha a semita szellem megerősítésére irányuló kísérletek egyúttal kísérleteket jelentenek arra nézve, hogy még hatalmasabb urrá tegyék a tőkének, a pénznek a zsarnokságát, akkor a béke, amelyet most aláírnak, méregpilulákat tartalmaz, amelyekből önmaga meg fog halni.

Mert ma senkit sem lehet már meggyőzni arról, hogy neki szolgálnia kelljen a nemzetközi tőkél; ma a népeknek az öntudata szabad életet kíván, amelyet az ő saját módjára és saját jellegével akar kifejleszteni magának: egy nemzeti életet.

Ha a kisebbségek protezsálásának erőszakolása kapcsolatban van a nemzetközi kapitalizmus megerősítésével, akkor maguk azok, akik diktálják a békét, hajlanak vizet a kommunisták malmára. És ez talán az időnek egy jele lenne. De, sőt anélkül is, hogy ilyen messze menjünk az elmélkedésben, vajjon hogy képzelik el maguknak a nagyok, hogy miképp fogják elfogadni az illető népek a semita elem protezsálására vonatkozó határozataikat. Példának okáért, hogy fogják érezni magukat a lengyelek és mit fognak ők tudni megvalósítani a rájuk erőszakolt feltételekből, anélkül, hogy országukat veszélyeztessék.

Amikor Keleten ott lesznek nekik az oroszok, Nyugaton a németek, mindkét nép olyan, amely nem fog oly könnyen lemondani Lengyelországról. Még ugyanezen államnak a keretein belül létezzék egy erősség, a zsidó erősség, amelyben mindennemű cselszövést lehessen folytatni a németekkel és az oroszokkal Lengyelországgal szemben és ne lehessen neki semmit sem tenni ez ellen, mert a zsidók protekció alatt fognak állani.

Mert bármennyi szabadságuk is lesz a zsidóknak Lengyelországban, ők sohasem lesznek kielégítve, minthogy ők nem szabadságra, hanem inkább privilégiumokra és politikai vezetésre törekednek, amelyet egyetlen keresztény nép sem adhat a kezükbe és így ők mindig a né-

melekednek és oroszoknak eszközei lesznek a lengyel állammal szemben, mivel így legalább egy politikai vezetőszeret lesz a kezükben és tetemes anyagi előnyök. Így volt a múltban, így volt a háboruban, így fog maradni.

S miként fogják fogadni nálunk az ő protezsztálásukat, akik ugyanazon helyzetben vagyunk, amint Lengyelország? Nekik törvény által biztosítva vannak állampolgári szabadságaik, ők azonban protekciót akarnak, hogy politikai vezetéshez jussanak, amelyet a nemzetközi létke érdekében használnának fel. Es egyrésztől itt lesznek nekünk az oroszok, másrésztől a magyarok és a bolgárok, országunk testében pedig egy szemita vár... És mindez akkor, midőn tudjuk, hogy milyen nagy barátaink vannak nekünk az otthoni és külföldi szemita elemben.

A világon sok dolgot el lehet határozni, de azok, amelyek megvalósulnak, mindenkor a népek tudatából fakadnak és azáltal vannak parancsolva. És vannak dolgok, amelyeket ez a tudat be nem fogad, amint nem fogad be a víz egy olajcseppet, hanem mindig felszínre veti azt.

A népek tudata az emberiség parancsára, amely benne él, nagy keserűséggel meg kell hogy adja a szabadságot a szemita elemnek, de nem fér el benne ezen elem protezsztálása Európa részéről, amely az ő magatartása által oly sok igazolt elégedetlenséget keltett azon népek kebelében, amelyek között él.

Ezek a megállapítások sine ira et studio vannak eszközölve, amint bárki láthatja. De amikor ezek be fognak hatolni a nagy néptömegekbe, amire az utolsó időnek annyi sok jele mutat, akkor bizonyára nem fognak sine ira et studio eszközölni.

Eddig szól a „Patria” vezércikke, amely — mint ő mondja — sine ira et studio íródott. Mi sajnos nem vagyunk abban a kellemes helyzetben, mint a „Patria”, hogy szintén sine ira, megfelelő módon és formában fejthessük ki álláspontunkat és megadjuk az illő választ az ilyen elfeszítettségre. Több ízben hangsúlyoztuk már, hogy ha elérkezik az az idő, mikor minden korlátozástól menten, szabadon mondhatjuk meg véleményünket, akkor módunkban fog állani az igazság fegyverével védekezni a

bennünkkel ért támadások ellen. Addig azonban halgatnunk kell. Most csupán egy kijelentést közölhatunk meg: Ha az antant eddig nem is gondolt volna a zsidóság s általában a nemzeti kisebbségek jogainak nemzetközi védelmére, akkor az ilyen cikkek s az ezekben megnyilatko-

zó törekvések indították volna minden biztonnyal arra, hogy az emberiség és a demokrácia nevében biztosítsa minden népnek — azoknak is, kik a történelem moslohasága miatt nem alkothatnak külön „nemzeti államot” — a szabad, természetes élethez való jogot.

A harmadik zsidó állam bölcsőjénél

(Bezámuló)

III.

A londoni cionista konferencia utolsó ülésének egyikén Molzkin és Rosoff felszólalásaira egy bizottság kiküldését határozta el Párisba, a békekonferencia akkori székhelyére, hogy Weitzmann és Sokolow mellett, kik első sorban a Palesztina-üggyel voltak elfoglalva, szószólója legyen a golyaszban maradó zsidó néprészek politikai s gazdasági követeléseinek is. A Párisba küldött bizottság egyesült az amerikai általános zsidó kongresszus béke delegációjával s Julian Mack elnöke alatt megalkotta „a zsidó nemzeti tanácsok bizottságát.”

A bizottság munkája főleg abban merült ki, hogy igyekezett a mérvadó körök, ill. személységek figyelmét felhívni a Kelet-Európai országok zsidóságának helyzetére, bajainak orvoslási módjára, követeléseire, igényeire. Kisebb jelentőségű, de említésre méltó a bizottság befelé irányuló munkája is, mely alatt értem a bizottság tárgyalásait az assimiláns körök, úgy mint az Alliance Israélite Universelle és Anglo Jewish Association vezetőivel s amely tárgyalások azt eredményezték, hogy az assimilánsok elállottak munkánk zavarásától s egyúttal lépethünk fel a külvilág előtt.

Ezen egységes, kifelé határozott fellépésnek, valamint azon nagy súlyu, nagy tekintélyű és befolyásu embereknek, kik a bizottságban helyet foglaltak, köszönhetjük, hogy az entente-

hatalmak, melyek azelőtt meg lehetős tájékozatlansággal állottak a keleti zsidókérdéssel szemben, teljesen a mi álláspontunkra helyezkedtek e kérdés megoldását illetőleg. Meg tudtuk velük érteni azt, hogy mi itt Keleten egy kifejezett karakterű nemzeti egységet alkotunk, melynek létfeltételei csak akkor lehetnek biztosítva, ha mindenütt a Kelet ujonan alakult országaiban biztosítottak számukra a Wilson elveiben lefektetett nationalis minoritási jogok.

A bizottság munkája folytán a békekonferencia által elfogadott elvek értelmében semmi sem korlátozható a zsidók polgárjoga, közjószág biztosítása a zsidó kisebbség nemzeti, kulturális és gazdasági fejlődése mégpedig a Népek Ligájának az ellenőrzése mellett. A Liga székhelyén, Genfben képviselője lesz a zsidó nemzetnek is s így megadatik a mód arra, hogy a békekonferencia határozatainak sérelmes végrehajtásáról, illetőleg végre nem hajtásáról a Liga esetről esetre értesítve legyen.

A zsidók, illetőleg a nemzetiségi kisebbségek javára hozandó törvényeknek biztosítaniok kell első sorban a zsidó nemzetiség teljes kulturális autonómiáját. Szabad használata a zsidó nyelvnek a sajtóban, a köz-, mint a magánéletben, a törvény előtt! A zsidóság számarányának megfelelően zsidó iskolák tartandók fenn, melyekben alkalma lesz a következő

generációnak igaz zsidó szel-
lemben, zsidó kollegák között,
zsidó tanárok által gyűlölködés,
antiszemizmus ismerete nélkül
nevelkedni s az általános mű-
veltség mellett a zsidó kultúrát
is magába szívni. Egy nemze-
dek fog ezekből az iskolákból
kikerülni, mely egyedül a zsidó
autonom életben keresve a
maga érvényesülését, nem lesz
kénytelen mindenféle határozatlan
szinű jelmezbe öltöz-
ködve minduntalan más népek
církulussal zavarni, nem fogja
maga háttérbe szorítottnak
érezni a megértés, testvéri sze-
retet fog ennek folytán a zsidó
és a többi nemzetiségi csoportok
között a régi gyűlölet és
háboruszkodás helyébe lépni.

Politikai téren lehetővé kell
tenni a zsidóknak a százalékarányuknak megfelelő parla-
menti képviselést. Ennek a
kérdésnek a megoldása nálunk,
zsidóknál az összes országok-
ban más, mint más nemzetek
parlamentii képviseltetésének a
szabályozása. Mi, zsidók sehol
sem vagyunk elhelyezkedve
összefüggő területi egységben,
hanem szerteszét vagyunk szór-
va az összes többi nemzetek
között. Ahhoz azonban kétség
nem férhet, hogy ott vagyunk
abban az illető országban s
munkánkkal, lehetőségünkkel, va-
gyonunkkal és vérünkkel jár-
unk hozzá az állam felvirágoz-
talásához épügy, mint a többi
állampolgárok. Okvetlenül meg-
illet tehát bennünket az a jog,
hogy amikor a mi sorsunkról is
határoznak, mi is hallathassuk
szavunkat. Ezt pedig csak oly
módon lehet elérni, ha zsidó
választási kuriák állítanak föl,
illetőleg ha a választás a pro-
portionalitás elvén alapszik. El-
lenkező esetben a parlamentek-
ben mi szóhoz nem juthatunk.
A világbéke alapelveinek meg-
felelően hasonlóan a proportio-
nalis részvétel joga kell, hogy
megillessen a zsidóságot a köz-
ségi és törvényhatósági képvisel-

selőtestületekben, valamint a
közigazgatásban.

Ugyanígy garanciálja a világbéke a zsidók lelkiismereti szabadságát. Vallási ügyekben teljes autonómiát élvez a zsidóság, vallását mindenki minden kör-
latozás nélkül gyakorolhatja. Azok, akiknek egyéb dolguk nincs, mint hogy a cionisták vallásos életét kutassák, vegyék egyszer s mindenkorra tudomásul, hogy a cionistákból álló „Zsidó Nemzeti Tanácsok Bizottsága” volt az, mely a szombati védelmére sikra szállott s ezeknek a cionistáknak köszönhető, hogy a jövőben minden vallásos zsidó háborítatlanul ünnepelheti meg az ő szombatiát s hogy ennek megszegésére nem kényszeríthető. Nem írható ki választások szombati napra, nehogy a zsidóság érdekei a vallásos tömegeknek a választásoktól való távolmaradása folytán sérelmet szenvedjenek! Nyugodtan, békében ünnepelhet az ünnepelni akaró anélkül, hogy a létért való küzdelemben többi polgártársaival szemben hátrányt jelentene.

Meg kell még emlékeznem arról is (hisz sok erdélyi zsidót közelről érint a dolog!), hogy az említett bizottság kárügyosztálya szintén igen szorgalmas munkát fejtett ki, feldolgozta az összes bejelentett, a háboru kitörése óta akár a hadviselő felek, akár pedig a pogromszerű rendellenességek által zsidó vagyokban esett károkat s van rá kilátás, hogy ezek a károk meg is fognak fizettetni.

* * *

Beszámolómnak a végére értem. A tulságos papirhiány, valamint egyéb körülmények folytán nem számolhattam be azzal a részletességgel, amint szerettem volna s amint legelső cikkemben azt be is ígértem. Azt hiszem azonban, hogy rövidre fogott cikkeim mindenesetre világossá tették mindenki előtt, hogy ezekben az új világot kezdő

időkben a megfelelő, az arra illetékes emberek vették kezükbe a zsidó nemzet sorsának irányítását s hogy csakis azokkal az alapelvekkel rendezheti be a jövő életét a zsidóság, mely alapelveken állva képviselői az ő ügyét a népek tanácsa elé vitték. Erdély zsidó népének mindenesetre helyes politikai érzékéről tanuskodik az a tény, hogy ezeket az alapelveket már a békekonferencia összejövetele előtt magáévá tette s a zsidó nacionalizmus, illetőleg a cionizmus alapjára helyezkedett.

S nemcsak Erdély tette ezt!

A cionizmus, mely a háboru előtt csupán egy pártmozgalom volt, ma már a zsidóság tulajdonos többségének a platformját képezi. S ennek a ténynek már is megvannak a maga kezelhető eredményei! A zsidóság, mely a legvédtelenebb, legmegalázottabb népe volt a háboru előtt a világnak, melyel minden más nép úgy bánhatott, ahogy kedve tartotta, anélkül, hogy ezért valami megtorlás érte volna, ez a zsidóság a cionista világszervezetbe való tömörülés folytán ma egy hatalom, mely tisztelettel parancsolva követeli mindenkitől a maga jogait.

Az azonban az új korszak, az előreláthatólag boldog korszak küszöbén sem szabad elfelejtenünk! A gyűlölet ellen, mely polgártársaink szívét véltünk szemben eltölti, hiába hoz a békekonferencia bármily határozatokat is! Az antiszemizmus megvan, sőt növekszik, növekedni fog napról-napra. Mi jól tudjuk, hogy nem érdemeljük meg! De még jobban tudjuk, hogy itt a felvilágosítás, meggyőzés fegyverci célt nem érnek. Az egyetlen, amit tehetünk, hogy nyílt tekintettel, emelt fővel s őszinte szívvel járjunk gyűlöloink között s akkor, ha a szeretetet nem is fogjuk tudni kivívni a magunk számára, tisztelni fogják bennünk a nyílt, becsületellenfelet.

Szervezettség, egység minde- nek fölött! Ha van közöllünk néha nézeteltérés, intézzük el egymás között s ne vigyük ki a külvilág elé, de ezt az egy- más között való elintézését is csináljuk gyorsan, minden teke-

toria nélkül, mert nagy és su- lyos munkák várnak ránk! Mun- kák, melyeknek eredményétől függ mindaz, amiért őseink tűz- halálba menni érdemesnek tar- tották. Weissburg Chaim.

Antiszemitizmus a megszállott magyar vidékeken

Ezzel a kérdéssel nem szíve- sen foglalkozunk, mert általában nem méltatjuk különösebb figye- lemre azokat a kicsinyes zsidó- hecceket, amelyek manapság napirenden vannak. Heccképlá- nokkal és literikális nyelvöltö- getőkkel mi nem foglalkozunk. Az ő idejük már lejárt. Am az antiszemitizmus fegyvertára so- hasem ürül ki és ha újabb anyagra van szüksége, nem megy érte a szomszédba. Az antiszemitizmusnak legujabb ve- retű nehéz ágyuja a kommuniz- mus védje, amelyből dühösen okádja felénk a gyűlölködés bombáit. És úgy látszik, hogy a hiszékeny publikum előtt ez jó attrakciónak bizonyult. Fog- lalkozunk kell tehát vele, an- nál is inkább, mert nap-nap után kapjuk az értesítéseket arról, hogy éppen a magyar vi- dékeken dühöng legjobban az antiszemitizmusnak ez a fajtája, ami kétszeresen fájdalmas nek-ünk, erdélyi zsidóknak.

Pár héttel ezelőtt írtunk már arról, hogy Hajdumegyében mi- vel bolondítják a lelkiismeretlen izgatók az agyoncsigázott ma- gyar népet. Azóta Debrecenben külön lapot is indítottak erre a célra „Hajduföld” címen, amely nap-nap után a leghetetlenebb lámadásokat intézte a zsidóság ellen, elonnyira, hogy maga a megszálló román seregek pa- rancsnoka tartotta szükségesnek a lap megrendszabályozását. Hajduföld után most Bereg- szászról kapunk épületes hira- ket. Ott is külön orgánomot lé- tesítettek a zsidók elleni izga- tásra. A lap címe „Uj Élet” és mindjárt a cím után következik ez a felírás: „Lapunk csak a lehetőségekhez képest fog meg- jelenni.” Nem tudjuk biztosan, hogy mit értett a szerkesztőség a „lehetőségek” alatt, de sejt- jük, hogy a mai zavaros viszonyokra gondolt, mert konszoli- dált jogállapotok között tíz évi

fegyház jár az olyan lázító írásokért, amilyenek az „Uj Élet”-ben látnak napvilágot.

„Az a komoly és cseppel se lekicsinyelhető mozgalom — írja az „Uj Élet” — mely Dunántul a keresztényszociálisták, Erdély- ben és a Hajduságban pedig az egyesült keresztény hitfele- kezetek szövetsége részéről a zsidóság faji uralma és beözön- lése ellen megindult. — köte- lességek elé állít bennünket is.” Igen, az „Uj Életnek” kötele- ségei vannak, súlyos kötele- ségei; és pedig harcolnia kell a zsidóság ellen. „Ez a harc — folytatja tovább — minckes- tyűjét mi csak felvettük, nem egyének ellen tör. Az egészet támadjuk, hogy ezáltal azt az elemet, mely mindenféle állami berendezkedés mellett ártalmas, mely minden becsületes rend mellett bomlasztó és here, ke- levény, — a becsületes zsidóság lökje ki magából. Ne tartsa érte a hátát. Ne védje. Mert mi tá- madni fogunk s ha védik, az egész zsidóságra sujtunk azo- kért, kik a zsidó világnagyhá- talmi törekvések szolgálatában állva, minden nemzeti és min- den vallásérkölcsei értékünk meg- semmisítésén dolgoztak és dol- goznak.”

Itt már kezd érdekessé lenni a dolog. Mindenekelőtt megtud- tuk, hogy létezik egy becsüle- tes zsidóság is (mily megtisztel- tetés) és hogy az „Uj Élet” bosz- szuló bárdja erre a becsületes zsidóságra is könyörtelenül le- sujt. Így is vártuk ezt az „Uj Élettől”; nem is lehet ez más- képen olyan igazságok után, amilyeneket ő hirdet. Mert ilyen igazságokat hirdet az „Uj Élet”: „... Addig is keresztények ne sirjatok, hanem álljatok talpra; le pedig birkatörelmü magyar népem csinálj végre magad is egy jó üzleti fogást: mondd fel mostoha testvéreidnek, a zsi- dóknak a vendégjogot.”

Ezzel vigasztalják ma a lelki- ismeretes vezetők a magyarné- pet. Sovány vigasztalás és kötve hisszük, hogy a magyar nép kérne belőle. Azt mindig józan népek ismertük és józan em- ber nem megy bele ilyen kétes üzleti vállalkozásba. Mert ha- zardirozás az, hogy mikor a kommunizmus ellen akarnak küzdeni, akkor a zsidóságot ütik, amely ugyancsak szenvedt, vagy tán még löbbel szen- vedett a kommunizmus alatt, mint mások. És a nép észre is fogja venni egyszer, hogy itt megint hamisan keverték a kár- tyát, hogy nem a kommunizmus fájt az uraknak, hanem a zsi- dóság s akkor megint bajok lesznek. Mindenesetre ezen ér- demes lenne gondolkodni kissé. Ma a magyarságnak valóban életérdeke küzdeni a kommu- nizmus ellen, de ha ilyen fegy- verekkel küzd, akkor kevés si- kere lesz ennek a küzdelemnek, mert fölösleges célokra pazarol- ják el a megfogható erőket.

E héten jelenik meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség könyveinek első három száma:

Max Brod:

A cionizmus har- madik korszaka.

Dr. Oskar Thon:

Herzl Tivadar

Richard Lichtheim:

A ZSIDÓ PALESZ- TINA FELÉPÍTÉSE

Alapvető ismeretelése ez a három könyv a modern zsidó élet problémáinak.

Egy füzet ára 3 K 50 f.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Megrendelhető az Uj Kelet kiadóhivatalá- ban. Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 38. I. em.

Fenákel Adolf

KOLOZSVAR
VASS-
UTCA

34.
Könyvtér-
telep.

helyi és külföldi. Készít- tésben. Minden e szakmá- ba vágó mun- kái méltányos áron.

Franciaország és a keleti zsidókérdés

A francia sajtó az utóbbi időben igen gyakran foglalkozik a lengyelországi pogromokkal és általában a kelet-európai zsidókérdéssel. Az alkalmat erre különösen a „l'Humanité” című párisi újság egy cikke szolgáltatta, amely behatóan ismertetette a lengyelországi pogromokat. — A cikk szerzője André Pierre képviselő a cikk végén arra a konklúzióra jut, hogy az antantnak kötelessége megenni a szükséges lépéseket a hasonló borzalmak elkerülése érdekében. Ugyanezen álláspontot tette magáévá a francia képviselőháznak igen sok tagja, akik egy emlékiratot intéztek Pichon miniszterhez. A képviselők utaltak arra, hogy a lengyelek maguk is bevallják, hogy a pogromhírek csakugyan megfelelnek a borzalmas valóságnak. A francia kormánynak mostani és a békekonferencia egész tartama alatti hallgatása azt a benyomást keltethetné, hogy Franciaország hűtlen lett tradicionális szerepéhez, hogy mindig az elnyomottak védelmezője legyen.

Pichon ezen emlékiratra kimerítően válaszolt. Válaszában kiemelte Pichon, hogy éppen a francia kormány volt az, amely a zsidó kérdés alapos tanulmányozására az iniciatívát adta. A kormány mindig azon az állásponton volt, hogy a kelet-európai zsidóságnak ugyanolyan politikai és gazdasági szabadsággal kell bírnia, mint a milyennel az antant államok zsidósága rendelkezik. A békekonferenciának francia képviselők által kidolgozott tervezete a zsidó ügyek megoldására egy külön bizottságot javasolt, amely bizottság csakugyan meg is alakult. Elnöke egy francia volt. Ez a bizottság azzal a feladattal lett megbízva, hogy a zsidó kérdést tanulmányozza és megállapítsa azon különös garanciákat, amelyek tekintettel a zsidók speciális helyzetére, az általános kisebbségi védelmen kívül, melyet a zsidók épp úgy, mint a többi nemzeti kisebbségek megkapnak, szükségesek. A zsidók lényegesebb jogait felveszik az egyes államok és az antant között létrejött békeszerződés szövegébe, miként az

Lengyelországgal már megis történt, hogy ezáltal azoknak erősebb garanciát biztosítsanak. Pichon ezzel fejezi be válaszát, hogy Franciaország különös kegynek tekinti azt, hogy mindig a szerencsétlenek és elnyomottak védelmezője lehetett és jogos reményeket táplálhat aziránt, hogy azok a szociális és vallási hátrányok, melyek alatt a zsidók Kelet-Európában még mindig szenvednek, nemsokára a mult birodalmában fognak tartozni.

A lengyel orthodoxia és a nemzeti jogok

A lengyelországi asszimilánsok, akik legnagyobb részét a kormány fizetett ügynökeiből kerülnek ki és alig képviselik a lengyel zsidóság tömegeinek $\frac{1}{2}$ -át, a kormány ulatására most azon fáradoznak, hogy a lengyel zsidóságnak biztosított nemzeti jogok végrehajtását megakadályozzák vagy legalább is megnehezítsék. A lengyel sajtónak egy része legutóbb azt közölte, hogy az orthodoxia is támogatja az asszimilánsoknak Párisban működő bizottságát és ugyancsak ellene van annak, hogy a lengyel zsidóság a népek ligájának védelme alá kerüljön. A lengyelországi orthodoxia ezen híresztelésekkel szemben szükségesnek ítélte, hogy azok ellen védekezzen és a következő nyilatkozatot tette közzé: „Tekintettel azon rosszindulatú híresztelésekre, amelyek az orthodoxiát valamilyes kapcsolatba hozzák a lengyel asszimilánsok legutóbbi párisi utjával, kategorikusan kijelentjük, hogy a lengyel orthodoxia semmi néven nevezendő kapcsolatban nem áll velük és semmiféle tárgyalásokat ebben az ügyben az asszimilánsokkal nem folytatott, mert az orthodoxia azon az állásponton van, hogy a zsidó népnek bírnia kell azon jogot, hogy a népek ligájának önálló tagja legyen és ezáltal épp úgy megvédessenek jogai, mint bármely más nemzeti kisebbségnek. A mi szervezetünk ebben nem látja Lengyelország lekiécsinylését, avagy állami szuverenitásának megsértését. Ha netán akadna volna egy orthodox

zsidó aki tárgyalásokat folytatott az asszimilánsokkal, úgy egészen bizonyos, hogy ez velünk semminemű kapcsolatban nincsen és lépését úgy tekintjük, mint aljas árulást a zsidó nép nagy érdekei ellen.

Meghalt a hunfalvi rabbi

A zürichi zsidó sajtó iroda jelenti az Uj Kelet-nek:

Szivan hó 11-én (június 9-én) meghalt Rozenberg Sámuel a világhírű hunfalvi rabbi 78 éves korában. Benne a zsidóság egyik legnagyobb tudósát, legnemesebb jellemét veszíti el. A magyarországi orthodoxia soha semmiféle fontosabb határozatot nem hozott mielőtt az Ő tanácsát és hozzájárulását ki ne kérte volna, ily nagy volt az Ő személyiségének befolyása.

Rozenberg Sámuel 1841-ben született Tisza-Füreden és tanítványa volt rabbi Ephraim Csabának és a Kessaw Sofer-nek. Hogy kizárólag a tanuláshoz élhessen elhárította magától az ország legnagyobb rabbi állásait, amelyeket ismétellen és ismétellen felajánlottak neki. A zsidóság nyilvános életében élénk részt vett, irt egy néhány halachikusművet, melyeket azonban nagy szerénysége miatt életében nem adott ki és csak tanítványai terjesztették azokat litografált füzetek alakjában. Jesivája egyike volt a legnagyobbaknak és leghíresebbeknek, ahova a világ minden részéről sereglettek a tanulni vágyó zsidó fiatal emberek. A háború előtti években tanítványainak állandó száma 5—600 volt. A jesiva vezetését most unokája, Horovitz Jona veszi át.

Paderewski levele Wilsonhoz

A krakói „Czas” című lap jelenti Varsóból: Paderewski lengyel miniszterelnök a következő levelet intézte Wilson elnökhöz:

Igen Tisztelet Elnök Ur! Tudomást szereztem azokról a tüntetésekről, amelyeket az Egyesült Államokban rendeztek a zsidóknak Lengyelországban való bánásmódja ellen. Azok az értesülések, amelyek ezen protestálásokat alapját képezik, nagyon távol állnak a valóságtól. A lengyel nemzetnek ismétellen alkalma nyílt bizonyítani, hogy toleranciával viseltetik a zsidó lakossággal szemben. Mi

több ízben bebizonyítottuk már azt, hogy nem üzünk zsidóellenes politikát. A világháború hintette el a magvát ezen konfliktusoknak minden államban és nem egyedül Lengyelország az, ahol ezek megnyilatkoznak. Ennek következtében országunk egyes részeiben valóban előfordultak sajnálatos események, amelyek azonban mindannak dacára csupán lokális jelleggel bírnak, ha összehasonlítjuk őket azokkal a borzalmas zsidómészárlásokkal, amelyek Oroszország egyes részeiben napirenden vannak. Legnagyobb részét a zsidó lakosság kihívó magatartása volt az oka a lengyelországi zsidó mészárlásoknak... Ilyen és ehhez hasonló dolgok egész sorozatát írta Padarewski Wilsonnak akkor, amikor Lengyelországban százezer számára öldösték a zsidókat és különböző entente bizottságok sültöttek a lengyel nép és kormány fejére a bűnösség bélyegét.

A Palesztina-kérdés a török békeszerződésben

A zürichi zsidó sajtóiroda jelenti az Uj Keletnek: A Törökországgal kötendő békeszerződés szövege immár kézen van. A szerződés 50 pontja foglalkozik a Palesztina-kérdés rendezésével és teljesen megfelel a cionista-békedelégátusok javaslatának. Az egész szerződés át van hatva a zsidóság iránti különös jóindulat szellemével. Világosan és értelmesen mondja meg a szerződés, hogy Palesztinát visszaadják a zsidó népnek, mint nemzeti otthon Anglia védelme alatt. Az ország hivatalos nyelvei a héber, arab és angol lesznek. A szerződés egyébként arra nézve is tartalmaz megállapításokat, hogy milyen viszonyban lesznek az arabok a mandatórius hatalommal.

Kolceág a pogromok ellen

Párisból jelentik: Az orosz politikai Tanács a következő táviratot kapta Kolceág admiralistól: „Értesülést szereztem arról, hogy hírek keringenek, miszerint Oroszország zsidó lakossága aggodalommal néz jövő sorsa elé, miért is szükségesnek tartom, hogy többször hangoztatott véleményemet nyilvánosan megismételjem és pe-

dig, hogy a kormány célja minden oroszországi népnek nemzetiségi és vallási különbség nélkül teljes egyenjogúságát és személyi sérthetelenségét a legmesszebbmenő módon biztosítani. Ebben az értelemben nyilatkoztam már több ízben egyes zsidó hitközségek előljárósága előtt, amelyek előttem azon célból jelentek meg, hogy hűségükről és szeretetükről biztosítsanak. Ezen okból a legszigorúbban elnyomunk minden nemzetiségi egyenetlenkedést, mert ez nem hozható összhangba azokkal a békés életviszonyokkal, melyek után az orosz nép már régóta áhítozik”.

Dacára azonban Kolceág nyilatkozatának meg kell állapítanunk, hogy Litvániában és Fehér-Oroszországban ijesztő mértékben növekszik nap-nap után az antiszemitizmus. Sőt, Oroszország most megteremtette az antiszemitizmusnak egy egészen új fajtáját a „Szovjet Antiszemitizmust”. A moszkvai szovjet hivatalos lapja a „Wetschernija Isvestia” sorozatosan közli a régi Oroszország sötét napjaira emlékeztető cikkek és zsidó ellenes megnyilatkozások halmazát.

A községi választások Cseh- és Morvaországban

A zürichi zsidó sajtóiroda jelenti az Uj Keletnek: Cseh és Morvaországban július 15-én zajlottak le a községi választások, amelyeken a nemzeti alapon álló zsidók első alkalommal léptek fel önálló párt egyenlőként. Az eddig beérkezett jelentések szerint 76 zsidó nemzeti képviselőt választottak meg, ami igen szép eredményt jelent. Így pl. Prágában 4 mandátumot szereztek (3 cionista és 1 poale cionista) összesen 5271 szavazattal, míg a német nemzeti párt amely a választási eredményekkel igen megvan elégedve és amely az asszimilánsok köréből több zsidó szavazatot kapott, csak 5034 szavazatot tudott megszerezni. Minthogy igen sok városból még nem érkeztek meg a választási eredmények, valószínű, hogy a zsidó községi képviselők száma még tetemesen emelkedni fog.

**Befizette már a sékelt? —
Ha nem, úgy fizesse be!**

— Felhívás a hitközségekhez. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség az iskola-akcióhoz szükséges következő fontos adatok sürgős megadására kéri fel Erdély összes hitközségeit.

1. Hány zsidó lélek lakik a hitközségnek, mint anyakönyvi kerületnek a területén? Hány férfi? Hány nő? Mennyi ebből 2-6, 6-10, 10-18 év közötti és ezen felüli?

2. Milyen intézményeket tart lenni a hitközség?

3. Körülbelül hány zsidó diák szokott évenként az ottani közép- — illetőleg elemi iskolákban tanulni?

4. Minő zsidó társadalmi vagy egyéb egyesületek működnek a hitközség területén? Mi a címük? programjuk? vezetőik? taglétszámuk?

5. Mily összeggel szándékozik a hitközség a szeptember hónapban általunk leküldendő héber tantervek dotálásához hozzájárulni?

6. Hány és mely fiókközségek tartoznak a hitközséghez, mint anyakönyvi kerülethez?

— Megalakult a Szövetség kápolnokmonostori csoportja. Tudósítónk jelenti: Az itteni rabbi hozzájárulásával és egilis munkája révén impozáns gyűlés keretében megalkult az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kápolnokmonostori csoportja. A tisztikar a következő: Singer Ignác elnök; Legmann Lipót, alelnök; Schwartz Károly Palesztina-biztos és Májer Bernát ellenőr.

— Herzl ünnepélyek. F. hó 20-án d. u. nagyszámú és előkelő közönség részvételével tartották meg a Herzl ünnepélyt a m. óráshelyi stat. quo ante itt. nagytemplomban. Amincha ima elvégzése után dr. Löwi Ferenc főrabbi magas szárnyalású beszédében méltatta a kiváló cionista vezér érdemeit, kit Mózes és Eliás prófétákhoz hasonlított. Hangsúlyozta, hogy a zsidóság csakis a cionista eszmék befogadásával vehet részt abban a munkában, mely a népet a fenyegető veszedelemtől megmentheti a különösen

kiemelte azt, hogy ezen eszme nem hogy ellentétben van, de halálisan elősegíti mindama nemzetiségek érdekeit abban az államban, melyben és melyek között él. A zsidó mindig hű állampolgára volt és marad is azon országnak, melynek nagy munkájában élénk részt vesz. A zsidó ősi nyelv a héber irodalom és kulturának terjesztését és istápolását tartja legszükségesebbnek a midőn sürgő zsidó óvodák és iskolák létesítését ezek megvalósítására szólítja fel az egybegyűlteket. A fennpórs beszédiől elragadtatott hallgatóság körében máris szép eredményű gyűlés indult meg a Zsidó Nemzeti Alapra.

Lugosi tudósítónk írja: A lugosi cionista egyesület méltó keretek között ünnepelte meg Thamuz hó 20-át. Dr. Nöbel Sándor 500 főnyi hallgatószám előtt, amelynek sorában ott láttuk a temesvári Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőit is, emelkedett hangú előadásban ismertette, hogyan vált Herzl asszimiláns zsidóból az egész zsidóság körülrajongott, hivatalos vezérévé. Az ünnepély Halikvah elénekülésével ért véget.

A brassói zsidó hitközség templomában július hó 20-án vasárnap este 8 órakor Herzl gyászistentiszteletet tartottak, amelyen Klein Béla rabbi mondott lendületes, nemzeti öntudatra buzdító szónoklatot.

A dicsőszentmártoni orthodox zsidó hitközség templomában ugyan csak vasárnap este nagyszabású Herzl gyászistentisztelet volt, amelyen a hitközség valamennyi tagja megjelent. Az ottani csoport a Herzl gyász-évforduló alkalmával a Herzl erdőbe a csoport nevére egy olajfakertet ültetett.

— Zsidó zenekonzervatorium Jeruzsálemben. A zürichi zsidó sajtóiroda jelenti az Uj Keletnek: Az amerikai zsidó katonák a napokban egy felhívást bocsátottak közzé, amelyben többek között ezeket mondják: „Mi, az amerikai hadsereg zsidó katonái Franciaországban, a következő felhívással fordulunk a világ zsidóságához: Attól a naptól kezdve, hogy egyenruhát és fegyvert viselünk és később is, mikor a franciaországi harcerekre jöttünk, mindig a mi népünkre gondoltunk, az ő életét éltük. A

harctéren csegett lestvéreink emlékének megtisztelésére elhatároztuk, hogy Palesztinában a zsidó dalnak egy nagyszerű templomot építünk, egy nagy nemzeti konzervatoriumot a zsidó zene részére, ami fővárosunkban. Egy nemzeti konzervatoriumot Palesztinában, ahol a mi vándordalunk, a mi szomorú gyászenekünk egy új örömteli szinfóniába olvad bele, amely a mi új életünkről fog dalolni és visszatérésünkről a mi országunkba — ez a legjobb és legszebb ajándéka lesz a mi népünknek. Szeretettel adjuk ezt hírül a francia harcerekben küzdő zsidó katonák nevében és azon drága lestvéreink nevében is, akik a harcerekben lettek örök nyugalmaik. És ha megérjük azt a boldog pillanatot, hogy a mi templomunk felépül, akkor nekik és az összes hadseregek elesett zsidó katonáinak egy büszke monumentumot létesítettünk, egy örök emléket a jövő nemzedékek részére.”

— Házasság. Stössel Márton rabbi, kiváló elvtársunk, aki párhónapos dési tartózkodása alatt számos tanujelét adta nagy tanulási képzettségének és szónoki tehetségének, f. hó 12-én tartja esküvőjét a hajduböszörményi rabbi leányával.

— Eljegyzés. Hirszt Rózsika Szásznagyvesztős és Ritter Mózes Dicsőszentmárton jegyesek.

Lázár Izsák Kolozsborsáról eljegyezte Klein Helénnét Ördögkeresztúrról.

Klein Mór Ördögkeresztúrról eljegyezte Lázár Etelkát Kolozsborsáról.

— A „Hakkinnor” zeneszervezet ezúton is értesíti tagjait, hogy a vonós zenekar minden kedden és csütörtökön este fél 7-től—8-ig tartja rendes próbáit, melyen a tagok pontos megjelenését föltétlenül elvárja. Egyben felkéri mindazokat a zsidó, vonós és fuvós hangszereken játszókat, akik eddig még nem léptek be a zeneszervezetbe, hogy ezt az ügy fontosságára való tekintettel mielőbb tegyék meg. Azokat, akik hajlamot és kedvet éreznek magukban fuvós hangszereken játszani, a zeneszervezet rövid idő alatt saját költségén kiképezeti. A szervezet programjába vette a vonós és zongora kamarazene kultiválását, miért is felkéri a zsidó zongorajátékosokat, különösen a hölgyeket, hogy vegyenek ak-

liv részt a „Hakkinnor” munkájában. A zeneszervezet minden kedden és csütörtökön délután fél 6-tól 7-ig hivatalos órát tart az E. Za. N. Sz. Ferenc József-ut 21. szám alatti helyiségekben, amikor jelekezéseket elfogad és az érdeklődőknek felvilágosításokkal szolgál. — A zeneszervezet most egy pianót keres bérbe, avagy megvételre. Felkéri mindenkit akinek ilyen pianója van, vagy ilyenről tudomással bír, sziveskedjék azt a szervezettel sürgősen közölni.

— Bérmozgalom a csernovici zsidó színház tapjai között. A Csernovicban megjelenő „Freiheit” című politikai újság írja: A csernovici zsidó színház tagjai és Aehselrat igazgató között bérharc tört ki. A színészek levelek a fizetésüket és zuzódnak a bérhámmód ellen. A tárgyalások a színészek és a direktor között még nem fejeződtek be.

— A borgóprundi hitközség, melynek 180 családot számláló hívei oly sokat szenvedtek a novemberi forradalom alatt, július 10-én tartott először szombati istentiszteletet helyreállított templomában. A közeg papja azonban, kinek házat teljében lerombolták, lakás hiányában még mindig nem tud hazatérni.

BARBIT
borotváló por
késnélkül borotválás
Minden eddigi hasonló készítménnyel jobban
Arcbőrt puhomítja.
Kapható minden kereskedésben.
Főraktár: HEILPER ARTHUR
kereskedőnél Kolozsvár Széchenyi-tér

Értesitem a n. é. közönséget, hogy szíjjonnan berendezett **„Otthon”** kávéháza esténként előrangú zenekar muzikál. — Kifűző hideg buffel. Tisztán készült italok. Naponként reggeli és uzsonna kávék. Szolid árak. Kérem a n. é. közönség becses látogatását. Mely tisztelettel
Czerjék Herman
kávész.
Dávid Ferenc-utca 16. szám.
(A tituló-toronyal szemben.)

— A „Zsidó nemzeti eszme” címmel tartalmaz és szép kiállítású füzetet adott ki a legújabb cionista egyesület. A 2 koronás árban könyvtárosi forgalomban kerülő füzet részben német, részben magyar nyelvű cikkeit dr. Deutsch Mór, Kaufmann Salamon, Lebowics David és dr. Singer David írták. A cikkek a cionizmus problémáit ismertetik. Megrendelésüket az Uj Kelet kiadóhivatatala szíveskedjen.

— Amerikai államok a cionizmusért. A koppenhágai cionista iroda közli az „Uj Kelet”-nek: Wisconsin, New Jersey és Rhode Island államok törvényhozó testületei határozatot hoztak, hogy a Palesztinában létesítendő zsidó nemzeti otthon megvalósulására irányuló cionista mozgalmat támogatni fogják.

— Az amerikai cionizmus. A koppenhágai cionista iroda jelenti az „Uj Kelet”-nek: Julia Mack bíró, az amerikai cionista szervezet elnöke a következő adatokat közli a cionista mozgalom erőviszonyairól az Egyesült Államokban: „A tulajdonképeni cionista szervezet beiratkozott, díj fizető 150.000 tagján kívül egész sor tevékeny szervezet és munkás organizáció vette fel céljai közé a cionista program megvalósítását. Így például a Brith Abraham független páholy, melynek 200.000 tagja van, a Brith Sálóm páholy 54.360 taggal, Bai Israhel 5000 taggal, az Independent Western Star Order (taglétszám 17.020), Knight of József (16.000 taggal), az egyesült ruházati szakmunkások 240 ezer fővel. Összesen 608.000 felnőtt zsidó köveleli tehát a palesztinai zsidó nemzeti otthon létesítését. Ebben a számban nem foglalják a kisebb egyesületek taglétszáma. De egyéb számok is mutatják mekkora erő sorakozik Amerikában a cionista szervezet mögött. Az elmúlt év decemberében tartott amerikai zsidó kongresszuson 715.000 felnőtt zsidó volt 400 delegátussal képviselve. E 400 követ közül 398, tehát kétfelét kivételével valamennyi elfogadta a Palesztina-javaslatot, tehát egy zsidó nemzeti otthon felállítását követelte, Anglia ügyvivősege és a népszövetség védnöksége mellett.”

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyi hívatla hivatkozva az Uj Kelet 24. számában közölt felhívására sűrűsen felhívja Erdély összes hitközségeit, illetőleg a Nemzeti Szövetség helyi csoportjait, hogy az alakított, illetve a megalkotás stádiumában levő Nemzeti Alap bizottságok vezetésének névsorát a hivatallal postafordultával közöljék.

Milliórdokra van szüksége a Nemzeti Alapnak a harmadik állam felépítésénél. Nem szabad pinennünk tehát egy pillanattig sem, hogy e nagy összegek reánk eső kötelei részét a kellő időre összehozzuk. Apellálunk mindenki meleg zsidó érzésére és zsidó lelkiismeretere és meg vagyunk győződve, hogy várakozásunkban az erdélyi zsidóságot illetőleg nem fogunk csalni közni.

Kimutatás.

1919. évi július hó 10-15-ét, július hó 24-ig a Zs. N. A. kolozsvári irodájába a következő adományok jöttek be.

Általános adományok	K 799—
Olajfa adományok	2781 50
Földadomány	50—
Arenykönyvi bevezetés	544—
Összesen	K 4174 50

Általános adományok.

Kolozsvár, Poale Czedek templonában adományoztak: Rosenfeld Armin, Schwartz Ignácz nyomdász 10—10 K., Hirsch Hermann 5—5, Gruber Chajim és Abraham 25—25, Schärch Mesulén 30 K., a Krausz Channa Deborah nevére, Gruber Chajim cionista jel. érvért 30, Beth Abraham imaház templomi adományként Baumzweig Adolf, Farkas Izsak 10—10, Janovitz Farkas, Kohn Zsigmond 5—5, Rosenhal Samu 20, Rózsa Ignácz 10, Stein Mór 5, Malkisz Manó 35, Hepper Arthur 20, Dr. Kohányi Rezső, Weinstein Mihály, Rosenthal Samu, Schwartz Selomó 5—5 kor., Feuerstein Béni 15, Kohn Zsigmond, Farkas Izsak 5—5, Baumzweig Adolf 10, Klein Samuel 10 K., Kepcs Samu templomi adománya 10, N. N. 21, Schwartz Ignácz és Tamber Johanna gyűjtése Weintraub Margit és Rosenwasser Samu eljegyzése alkalmával 1170, Schwartz Ignácz gyűjtése: Stein Rezső, Köni József 10—10 Pál Lipót, Trika Ferenc 5—5, Földes Jonas,

Láb József és neje 10—10, N. N. 2, X. Y. 6, Jakab E. G., N. N. 5, F. I. én 4 K 594—
Dés. Dux N. 10, N. N. 25 K 35—
Koronk. Izrael Sási gyűjtése Mózes Rózsa és Turner Mór eljegyzésén. Stein Gyula és neje, Abraham Codik, Stein Jenő és neje, Izrael Olga és Sári 20—20, Turner Mór, Mózes Tobiasz, Dummor Pál, Stein Davidné 10—10 K 120—
Bolázsfalva. Gyermek előadás alkalmával, Genárd Sári, György Ilonka, György Illus, Ellenbogen Zsuzsika 10—10, Ellenbogen Simeon ben Kochav 8, Hirsch S. idike 2 K 50—

Olajfa adományok

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Olajfa erdejé:

Glasner Mózes főbbi lipotje.

Kolozsvár. Nehai Rosenfeld Leopold Jahrceltje alkalmából fiai 10 drb. írt ültetnek. Feuerstein Samu elhalt öccse Adolf nevére 1 drb. írt, Ganz Samu 1 drb. írt, Hirsch Frida és Klein Frida gyűjtése Hirsch Henrich úszólott nevére Hirsch Mórné 50, Hirsch Mór 30, Kohn Dezső 30, Goldmann Mihály, Hirsch Frida, Havas Lajos, Pfeffermann L., Klein Jenő, Klärman H., Goldner Mihály, Havas Manóné 20—20, Schenczer N., Izrael D. 10—10, Klein Frida lojadás elvesztése címén Salamon Samunak 20 K. Kohn Betti és Kató gyűjtése. Gazda Lina 20, Kálmán Lajosné, Fränkel Tóbi, Fränkel Kató, Fränkel Mórné, Kohn Margit, Köni Margit, Glasner Simonné, Glasner Benőné, Salamon Margit, Weimann Blanka, Reiszfeld Márton, Weimann József emlékére, Tobbesné, Farkas Ilonka, Lederer Albertné, Simon Ágnes, Fogel Ernőné 10—10, Róth Adolfné, Feuerstein Irén 6—6, Paneth Hermanné, Boskovics Jolán, Wertheimer Samuné, Boskovics Dezsőné, Salamon Antalné, Diamantstein Lázárné, Hermann Samuné, Bodner Benjaminé 10—10 K. Goldstein Endre gyűjtése: Horváth Odón, Mayer Mayer, Gultmann Péter, Szabó Jenő, Grünwald Samu, Goldstein Mihály, Aussländer Rudolf, Izsak Lázár, Hochmann J., Pollák M., Heischeles, Deutsch József, Weisz, Mihály József, Hermann Samu, Beregi Menyhért, Grün Albert, Szenes Imre, Weisz Sándor, Flegler György 10—10 K. Salamon Manó 2 K. Selanfreund Sándor gyűjtése: Edelstein Jehuda, Fränkel Hermann, Spéter Mór és Fränkel Emanuel, Spéter Simon, Kertész Mar-

ÖZV. BERKOVITS MIKLÓSNE
NŐI ÉS ERIFEHERNENŐK RÉGŐDÁJA
KOLÓZSVÁRT, MIKSA KELEMEN-UTCA
17 SZÁM L. EMELET, EL. ÚDVÁR. — — —

ion, Klein Samu, Klein Samu, Klein Samu, Dr. Neumann Vilmos, Dr. Blau Pál, Markovics Bernát 10-10, Berger József, Schwartz Izidor, Fischer Tivadar dr., Glasner Benjamin, Kollár Miksa, Boskovics D., Dr. Weissenstein Oszkár orvos Retteg 20-20, Glasner Simon 50 K, Boskovics Ignácz gyűjtése: Frieder Mór, Guttmann Márton, Freu Lajos, Berler Lázár, Singer P., Wolf Samu, Boskovics Dező, Paneth Miksa, Boskovics Sándor és Zoltán, Boskovics József, Boskovics Józsefné, Seimon Móritz 10-10, Adler Jenő, Rosenfeld Krausz Channa nevére, Frischmann Pinkász elhalt szülei nevére 20-20 K, Goldstein Endre gyűjtése: Klein Jenő, Kepecs Samu, Bergfeld H., Buchwald I., Lebovics Jakab, Gidali Illés, Weintraub A., Kappel J., Leuchter J., ifj. Léh Ödön, Fischer Márton, Löbl Adolf, Schárk Ignácz, Kestenbaum M., Lukács Zoltán, Dr. Halasz Pál, Halasz Jenő, Buchwald Jenő, Nefeli Mózes, Baum 10-10, Schweiger Imre, N. N. megboldogult Izák Jakab nevére 10-10 K 1624-

(Eddigé befolyt a Glasner ligelbe 2263'-)

Marosludas. Rosner Aranka gyűjtése: Deulach E'us, Schwartz Mórné Mvésárhely bold. leánykaja halála évford. 10-10 K 20-

Déva. Löwy leányok gyűjtése egy gyermek-színlelő-adáson 60 K 60-

Zaló. Weissburg Emil megbold. nagybátyja Weissburg Ödön és nagynénje Weissburg Hermanné nevére 50-50 K 100-

Varsólc. Jakab Ábrahám, Landau Tusi nevére 10 K 10-

Nagybánya. Segal Dr. Lesper Románia 20, Dr. Gaál Gyula 50 K 70-

Ermihályfalva. L. utmonn E. 1750, Pollák L., Nedelka M., László S., Dr. Köves I., Mózes S., Lindenfeld L. 5-5 K 4750

Bolázsfalva. Ellenbogen Rudolfné édes anyja elhunytának évford. alkalm. 20 K 20-

Kertek.

Nagybánya. Fuchs Márton és neje kert. Weiss Samuel gyűjtése Rakalásfalva, Simon H. Hideghut, Weiss S. 20-20, Simon L., Klein H., Klein S., Schwartz A., Goldenberg D., Koltó, Gutfreund D., Lampel család 10-10, Jeremiás S. és családja 50, Haus S., Jakabovics E., Goldstein I., Rotschild B. 5-5 K 180-

(Eddigé befolyt 300'- K)

Kolozsvár. Blum Lolla és Izrael Dezső kert. Ugyanazok gyűjtése: Winkler Mór, Salomon Izák, Löb Samu és neje 20-20, Blum Tera, Leöb Ignácz, Kupferstein, Komjati Zimmermann, N. N., Izrael Adolf, Feuerstein Samu, Löb Mór, N. N., X. Y., Schwartz Géza, N. N., Bergfeld, N. N., Leöb Jakab, Ganz Ezechiél, Dr. N. ufeld Szerén, Dr. Neufeld Jenő 10-10, N. N. és X. Y. 20-20 K 290'-

(Eddigé befolyt K 290'-)

Nyárád-tői-kert. Ausch Manó és Farkas Terézia esküvője alkalmával Ábrahám Jenő és Kasztner Andor gyűjtése: Gábel Sándor, Kálmán Fülöp 30-30, Ausch Lajos 20, Gidali Sarika, Gidali Géza, Fülöp Sándor, N. N., Rosenfeld Géza, Hirsch G., Schwarz Mendel, Farkas Márton, Farkas Gerő, Kohn Manó, Farkas Salomon, Weiss Rezső, Alsó Béla, Kasztner Mórné, Silbersatz Berta, Strul Farkas, Rievel Gizella, Gidali Szera, 10-10 K 260'-

(Eddigé befolyt K 260'-)

Marosvásárhely. Bold. Bretter Mór kertbe 100 K 100-

(Eddigé befolyt K 150'-)

Földadomány.

Varsólc. Jakab Ábrahám, Landau Tusi nevére esküvője alkalmával 1 dunom földet adományoz K 50-

Aranykönyvi bevezetés.

Glasner Mózes főrabbi Kolozsvár aranykönyvi bevezetése, Salomon A., Wald menyhért, Farkas család, Pollátsák Izidor, Rosenzweig Mór Dész 20-20, Grósz Frigyes, Bergner Mór 100-100, Stössel Imre, Paneth H., Salomon S., Izrael Aladár, Dr. Szarvass, Léderer J., Rosenthal Náthán, Löwinger Ernő 10-10, Dr. Blau Pál, Adler Samuel 50-50, Paneth H., I. Salomon S., Boskovics Zoltán és Sándor 15, Dr. Semlyén Hugó 40 K 544-

A jelen számban kimutatott adományok összege: K 4174'50
Eddigi számainkban kimutatva K 23507'09

Eddigé összesen befolyt a Zs. N. A.-ra: K 27681'59

Helyreigazítás: Legutóbbi kimutatásunkban a következő sajtóhibák csúsztak be: A 10. oldal 45-48. sorban Rosenthal, Kohn, Schreiber 80 K adománya általános adományokban már kimutatva, olajfőre tehát eddig nem 2870'22 K, hanem 2790'22 K folyt be. — A 72-74. sorban Darvas, Mátyás.

Lázár nem 20-20, hanem 10-10 K-t adományoztak. 92. sorban, Fogel-Grün kert, nem Nagybánya, hanem Sülelmed. A 111. sorban 660 K helyett 760 K folyt be eddig. A 135. sorban nem 25 K, hanem 25 25 K folyt be. A 140. sorban nem 16 K, hanem 15 08 K. A múlt számban kimutatott végösszeg nem 6082'68 K, hanem 4947'68 K. A múlt számig összesen nem 24642'09 korona, hanem 23507'09 korona volt.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrezi Hivatala.

Méz- és viaszimport-export!

Mézeskalácsot

kezeset, valamint viasz- és templom-gyertyát, havdolít gyárt: **Fröhlich József** gyára Nagyvárad, Szt. János-u. 7. sz.

Méz- és viaszimport-export!

SEGÉDKÖNYVELŐI

ÁLLÁST

keres — esetleg gazdaságban — több évi irodai gyakorlattal rendelkező munkatörő. Ajánlatokat „COMPTABILITE” jelige alatt a lapnak kiadóhivatalába kérek.

KÓSER SZALÁMI ÉS FÜSTÖLT-HÜSGYAR kicsinyben és nagyban

Kóser szalámit és füstölt húsneműeket

a legjobb minőségben kaphal a nagysezebeni szalámi-gyárban, **Eljovics és Társa-cégnél** Nagyszeben, Elisabeth-utca 32

RAKTÁRNOKI,

üzletvezetői v. hasonló, esetleg bizalmi állást keresővaldékkel is rendelkező fiatal kerendő

Szíves ajánlatokat „Samstag frei” jeligére a kiadóba kérek

Cens. Gruescu.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár Deák Ferenc-utca 33. I. em. Egyes szám ára 1 korona. Előzetni lehet egy évre: 48 korona. félévre: 24 korona.

Szerkeszti: Marton Ernő. Kinyitja: Schwartz Ignácz